

Eksamen høsten 2021

Praktisk informasjon

Innhold

Denne eksamen har to deler. BÅDE del A OG del B skal besvares.
Del A består av oppgavene a), b), og c), alle disse tre skal besvares.
Del B er en praksisfortelling med refleksjonsspørsmål.
Det er et krav å flette inn relevant pensum og oppgi kilder.
Besvarelsen vurderes på en karakterskala fra A-F. Det ikke er fastsatt vektning mellom del A og B, og karakteren settes på bakgrunn av en helhetsvurdering.

Formelle krav

Antall ord totalt: 2000-3000.
Litteraturliste og eventuell forside/innholdsfortegnelse kommer i tillegg.
Referanseteknikk: APA 6th.
Tillatte hjelpemidler: Alle hjelpemidler
Vurdering: intern og ekstern sensor

Viktig!

Under eksamen er det ikke tillatt å kommunisere med andre personer om oppgaven, eller å distribuere utkast til besvarelse eller fullstendig besvarelse. Slik kommunikasjon er å anse som fusk. Innleverte eksamensbesvarelser vil bli kontrollerte for plagiat.

Eksamensoppgaver

Del A – Oppgavene a) b) og c), alle oppgavene skal besvares.

Del B – Praksisfortelling med refleksjonsspørsmål, alle refleksjonsspørsmålene skal besvares.

EKSAMENSOPPGAVER

Alle oppgaver i del A og del B skal besvares.

DEL A:

Oppgave a)

Gjør rede for hvilke elementer som bør være med i en kristen høytidsmarkering av påsken i barnehagen.

Oppgave b)

Gjør rede for hva som menes med at barnehagen er barnets første møte med en offentlig kultur, og på hvilken måte oppstart i barnehagen kan sies å være et første skritt på veien mot å bli demokratisk medborger?

Oppgave c)

Hva menes med Rammeplanens mål om at barnehagen skal fremme mangfold og gjensidig respekt, og hvordan kan man arbeide for å få det til? Bruk samiske perspektiver som eksempel.

DEL B: Praksisfortelling med refleksjonsspørsmål

Praksisfortelling: Se på Alban!

Alban på 1 år har lært seg å gå, uten å holde seg på trilla!

Hurra! Alban har øvd og øvd, med og uten trilla. Se så god han har blitt til å gå.

Dette er teksten som følger en kort videosnutt, hvor pedagogisk leder har filmet Alban som klarer å ta sine første skritt i barnehagen.

Filmen er lagt ut via barnehage-appen, det er kun foreldre/foresatte fra denne ene avdelingen som har tilgang til den.

På slutten av dagen ved hentesituasjon, tar en av de andre foreldrene kontakt med en av de ansatte fra avdelingen. Og sier i fra at dem ønsker ikke at deres barn skal bli «publisert» når det lærer seg å gå.

Dette er noe vi selv har lyst til å glede oss over, og vil ikke at de andre foreldre/foresatte skal se det før oss. Fordi vi begge har jobber hvor vi ikke har mulighet til å sjekke barnehage-appen.

Oppgavetekst: Drøft følgende refleksjonsspørsmål med utgangspunkt i praksisfortellingen om Alban og knytt hvert svar opp til pensum, eventuelt også rammeplan og andre styringsdokumenter:

- 1) Drøft om bruken av digitale verktøy i denne situasjonen er med å fremme barns lek og læring, og / eller at bruken kan begrunnes *pedagogisk* på andre måter?
- 2) Foreldresamarbeid tematiseres i fortellingen. Grei ut om foreldresamarbeid i barnehagen og relater det til barnehagens bruk av digitale verktøy.
- 3) Hvilke av barnehagens verdier og mål kan foreldrene til Alban vise til for å argumentere for sitt syn, og hvilke verdier har barnehagen som taler for at den skal endre praksis eller ta hensyn til foreldrenes ønske?
- 4) Hvilke handlingsalternativer har barnehagen for å løse fremtidige situasjoner som den med Alban? Diskuter og anbefal en løsning.

Sensorveiledning. Eksamen våren 2021

Emnekode:	LBLHSRLE13/ LBLDSRLE13
Emnenavn:	Samfunn, religion, livssyn og etikk
Eksamensform:	Hjemmeeksamen
Dato:	Fra 11.mai kl 12:00 til 12.mai kl 12:00 (lunsj-lunsj)
Emneansvarlig:	Leonora Bergsjø
Eventuelt:	

Sensorordning

Intern og ekstern sensur.

- Den enkelte interne sensor tar kontakt med den/de eksterne sensoren(e) som de er satt opp i kommisjonen med for nærmere avtale.
- Siste frist for samsensur er 3.juni. Denne sensureringen gjøres i Inspira.

Eksamen

Denne eksamen har to deler.

Del A består av oppgavene a), b), og c), alle skal besvares.

Del B består av en praksisfortelling med refleksjonsspørsmål, her velger kandidatene mellom alternativ 1) og alternativ 2).

Det er et krav å flette inn relevant pensum og oppgi kilder i besvarelsen. Besvarelsen vurderes på en karakterskala fra A-F.

Vi følger den nasjonale karakterskalaen:

symbol	betegnelse	generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier
A	fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	god	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

Eksamen, del A

Oppgave a) Høytidsmarkering: Påsken

Oppgaven tar utgangspunkt i disse **læringsutbyttene**:

Kunnskap:

- kristen tro og kulturarv, om de øvrige verdensreligionene, andre livssyn og filosofi samt etisk teori, grunnlagstenkning og etisk veiledning
- barnehagens særskilte verdigrunnlag og hva dette i praksis innebærer i et flerkulturelt samfunn samt kunnskap om samiske barns kulturer og rettigheter

Ferdigheter:

- reflektere kritisk over egne verdier, holdninger og væremåter og handle i tråd med barnehagens formålsbestemmelse
- formidle kulturenes fortellinger og i samarbeid med hjemmet tilrettelegge for markering av høytider og merkedager
- begrunne, formidle og praktisere barnehagens samfunnsmandat og verdigrunnlag
- kan samtale med barn om etiske, religiøse, filosofiske og livssynsmessige spørsmål

Generell kompetanse:

- kan samarbeide med barns foresatte
- kan samarbeide med og lede barn og personale med ulik bakgrunn og gi etisk veiledning
- har evne til å se sammenhenger mellom individ, gruppe og samfunn og relatere disse sammenhengene til praksis

En god oppgave bør vise at studenten forstår påskens betydning i kristendommen, samtidig som den tematiserer høytidsmarkering vs. feiring og reflekterer over hvordan vi skal unngå forkynnelse. En god oppgave bruker rammeplanen, og tematiserer utfordringer knyttet til å formidle påskens budskap faglig og etisk forsvarlig. Oppgaven bør gjenspeile evne til refleksjon over barns forskjellige bakgrunn og for eksempel ta hensyn til divergerende syn på Jesus. En virkelig god oppgave balanserer også temaene foreldresamarbeid og ivaretagelse av barnet beste i forhold til barnehagens institusjonelle ansvar.

Relevant **pensum** for er rammeplanen, samt

Bølgan, N. B. (2018) Barnehagens verdigrunnlag. Kap 4 i Digital praksis i barnehagen. Nysgjerrig, eksperimentell og skapende. Bergen: Fagbokforlaget (6 s.)

Eidhamar, L. G. (2019) (4. utgave). Små mennesker - stort mangfold: Religioner og livssyn i barnehagen. Oslo: Cappelen Damm akademisk. Kap. 2, 3, 5 og 6 (109 s.)

Lindboe, I.M. (2018). Profesjoners etiske utfordringer i et flerkulturelt samfunn. I A.M. Otterstad (red.). Profesjonsutøvelse og kulturelt mangfold - fra utsikt til innsikt. Oslo: Universitetsforlaget. S. 179-194 (15 s.)

Sand, S. (2020) (4. utg.). Ulikhet og fellesskap. Flerkulturell pedagogikk i barnehagen. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kap. 1, 2, 3, 5 og 6 (107 s.)

Sødal, H. K. (2018). Kristen arv og tradisjon i barnehagen. Oslo: Cappelen Damm akademisk. Kap. 1, 3, 5 og 7 (178 s.)

Winje, G. (2010). Høytidsmarkering i barnehagen. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kap. 2, 4, 5, 6, 7 og 8 (89 s.)

Oppgave b) Offentlig kultur og demokratisk medborgerskap

Oppgaven tar utgangspunkt i følgende **læringsmål**:

- Studenten kan begrunne, formidle og praktisere barnehagens samfunnsmandat og verdigrunnlag.
- Studenten kan samarbeide med barns foresatte
- Studenten har evne til å se sammenhenger mellom individ, gruppe og samfunn og relatere disse sammenhengene til praksis
- Studenten har tilegnet seg et faglig og profesjonelt grunnlag for å kunne arbeide tverrfaglig og tverretatlig i barnehagen
- Studenten kan stimulere til demokratiforståelse ved å utøve demokrati i praksis

En god besvarelse vil vise at kandidaten har forstått at barnehagen er barnets første møte med en «offentlig kultur» i betydningen at de møter et sted der regler gjelder for alle, der det ikke handler om private emosjonelle bånd som mellom foreldre og barn, og et sted der man bidrar til et fellesskap som består av mangfold og forskjeller. Kandidaten kan komme inn på eller forklare at barnet kan kjenne frykt ved å møte nye voksne som er myndighetspersoner, men ikke foreldre, altså et første møte med en ikke-privat/offentlig myndighetsperson. Et pluss legges for å beskrive hvordan barnehagen er begynnelsen på en deliberativ bevissthet, med diskusjon og regler for å bli hørt, rekke opp hånden i samlingsstund, m.m., som er del av barnehagens demokratiske samfunnsoppdrag. Bruk av rolleteori og forståelse av barnehagelæreren som ny rollemodell trekker opp.

Litteratur:

Kasin O. og Bergflødt (2020), Samfunnsfag for barnehagelærere, Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kap 1-4 (ca. 250 s.)

Kjørholt, A.T. (2010). Barn som samfunnsborgere- til barnets beste? I Kjørholt, A.T. (red) Barn som samfunnsborgere- til barnets beste? Oslo: Universitetsforlaget. S. 11-26 (15 s.)

Nilsen, Håvard Friis, (2014). «Det glemte begrep om friheten», i H.F.Nilsen og Jordheim, Helge: *Politisk frihet*, Oslo: Res Publica (Ligger som PDF i samfunnsfagsmappen)

Oppgave c) Mangfold, gjensidig respekt og samiske perspektiver

Oppgaven tar utgangspunkt i disse **læringsutbyttene**:

Studenten har kunnskap om:

-barnehagens særskilte verdigrunnlag og hva dette i praksis innebærer i et flerkulturelt samfunn samt kunnskap om samiske barns kulturer og rettigheter.

Kan:

- begrunne, formidle og praktisere barnehagens samfunnsmandat og verdigrunnlag.

En god besvarelse bruker lov om barnehager, peker på rettigheter og ansvar, og bruker rammeplan og relevant litteratur for å skrive noe om hvordan det kan gjøres/ses ut i praksis, inkludert samarbeid med barn, foreldre og personalet. Hovedbudskapet i undervisningen har vært at «det holder ikke med å markere samefolkets dag 6. februar».

Relevant **pensum** for er rammeplan, samt

Brøntveit, E. og Duesund, K. (2004) Kamp for menneskerettigheter og likestilling. I Brøntveit, E. og Duesund, K. Filosofi, livssyn og etikk. Bergen: Fagbokforlaget. S. 149- 155 (7 s.)

Sand, S. (2020) (4. utg.). Ulikhet og fellesskap. Flerkulturell pedagogikk i barnehagen. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kap. 1, 2, 3, 5 og 6 (107 s.)

Spernes, K. og Hatlem, M. (2019). Den flerkulturelle barnehagen i bevegelse. Teoretiske og praktiske perspektiver. Gyldendal. Kap 1, s. 23-40 (17 s.)

Del B

Oppgaven tar utgangspunkt i følgende **læringsmål**:

Kunnskap

- ulike pedagogiske og digitale verktøys betydning for å fremme barns lek og læring og hvordan disse kan brukes kreativt og kritisk

Ferdigheter

- reflektere kritisk over egne verdier, holdninger og væremåter og handle i tråd med barnehagens formålsbestemmelse

Generell kompetanse

- kan møte etiske utfordringer i barnehagens dagligliv, reflektere kritisk over etiske spørsmål og begrunne sine handlingsvalg
- kan samarbeide med barns foresatte

En god besvarelse fremhever at profesjonell digital praksis skal reflektere barnehagens verdigrunnlag, inkludert mangfold og respekt. I undervisning om digitale læringsmidler har barnehagelæreren og barnehagens egne praksis betydning som rollemodeller blitt fremhevet, og en god besvarelse tematiserer utvikling av digital dømmekraft.

Relevant **pensum** for del A a) er rammeplanen, samt følgende tekster:

Bergsjø, L.O., Eilifsen, M. Tønnesen, K.T. og Vik, L.G.V (2020). Barn og unges digitale dømmekraft. Verdiløft i barnehage og skole. Universitetsforlaget. Kap. 2 og 3, og s. 121-125 i kap. 5 (60 s.)

Bølgan, N. B. (2018) Barnehagens verdigrunnlag. Kap 4 i Digital praksis i barnehagen. Nysgjerrig, eksperimentell og skapende. Bergen: Fagbokforlaget (6 s.)

Hele litteraturlisten til emnet

- Bae, Berit (2018). Politikk, lek og læring. Barnehageliv fra mange kanter. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 2 (19 s.)
- Bergsjø, L.O., Eilifsen, M. Tønnesen, K.T. og Vik, L.G.V (2020). Barn og unges digitale dømmekraft. Verdiløft i barnehage og skole. Universitetsforlaget. Kap. 2 og 3, og s. 121-125 i kap. 5 (60 s.)
- Bergsjø, L.O (2021). "Digitalt medborgerskap". I H. F. Nilsen (red.), Myndig medborgerskap. Demokratisk medborgerskap i skolen. Oslo: Universitetsforlaget (utkommer april 2021) (ca. 8 s.)
- Bustos, M.M.F. (2009). Hvor kommer du egentlig fra? Problematiseringer av språklig konstruksjoner av virkeligheter. I K.E. Fajersson, E. Karlsson, A.A. Becher og A.M. Otterstad (red.) Grip sjansene. Profesjonskompetanse, barn og kulturelt mangfold. Oslo: Cappelen Akademisk. S. 43-52 (10 s.)
- Brøntveit, E. og Duesund, K. (2004) Kamp for menneskerettigheter og likestilling. I Brøntveit, E. og Duesund, K. Filosofi, livssyn og etikk. Bergen: Fagbokforlaget. S. 149- 155 (7 s.)
- Bølgan, N. B. (2018) Barnehagens verdigrunnlag. Kap 4 i Digital praksis i barnehagen. Nysgjerrig, eksperimentell og skapende. Bergen: Fagbokforlaget (6 s.)
- Børhaug, K. og Moen, K.H. (2014). Politisk-administrative rammer for barnehageledelse. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1, 2, 3 og 4 (91 s.)
- Børresen, B. & Malmhester, B. (2008). Filosofere i barnehagen. Bergen: Fagbokforlaget. S. 46-61 (16 s.)
- Eidhamar, L. G. og Leer-Salvesen, P. (2017). Nesten som deg selv. Barn og etikk. Oslo: Cappelen Damm akademisk. Kap. 2, 3 og 4 (79 s.)
- Eidhamar, L. G. (2019) (4. utgave). Små mennesker - stort mangfold: Religioner og livssyn i barnehagen. Oslo: Cappelen Damm akademisk. Kap. 2, 3, 5 og 6 (109 s.)
- Eriksen, E. (2014) Prinsippet om barnets beste i barnehagen. Norsk pedagogisk tidsskrift 98(2), s. 93-104 (12 s.) Hentet fra:
https://www.idunn.no/npt/2014/02/prinsippet_om_barnets_beste_ibarnehagen
- Kasin O. og Bergflødt (2020), Samfunnsfag for barnehagelærere, Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kap 1-4 (ca. 250 s.)
- Kasin, O. og Sveinson, A. H. (2019) Barnehagens verdigrunnlag og bærekraftig utvikling. Kap 5 i Kasin, O. (red) et. Al, Bærekraftig utvikling. Pedagogiske tilnærminger i barnehagen. Bergen: Fagbokforlaget. (25 s.)
- Kipperberg, E. et al. (2019), «FNs konvensjon om barnets rettigheter av 20. november 1989, og Kapittel 1:«Barnerettighetenes historie i barnets århundre i Barnekonvensjonen i praksis. Fra barnets behov til barnets rettigheter, Oslo: Fagbokforlaget (34 s.)
- Kjørholt, A.T. (2010). Barn som samfunnsborgere- til barnets beste? I Kjørholt, A.T. (red) Barn som samfunnsborgere- til barnets beste? Oslo: Universitetsforlaget. S. 11-26 (15 s.)
- Korsvold, T. (2011). Barndom - barnehage - inkludering. I T. Korsvold (Red.) Barndom - barnehage - inkludering. Bergen: Fagbokforlaget. S. 9-31 (22 s.)
- Larsen, A.K og Slåtten M.V. (2019). Klasse og sosial ulikhet. I A. K. Larsen og M. V. Slåtten, En bok om oppvekst. Samfunnsfag for barnehagelærere. 5. utgave. Fagbokforlaget. (19 s.)
- Lindboe, I.M. (2018). Profesjoners etiske utfordringer i et flerkulturelt samfunn. I A.M. Otterstad (red.). Profesjonsutøvelse og kulturelt mangfold - fra utsikt til innsikt. Oslo: Universitetsforlaget. S. 179-194 (15 s.)
- Nilsen, H. F. (2021). "Demokratisk medborgerskap: Et republikansk perspektiv", i H. F. Nilsen (red.), Myndig medborgerskap. Demokratisk medborgerskap i skolen, Oslo: Universitetsforlaget (utkommer april 2021) (ca. 10 s.)
- Nordhaug, I. (2018). Kva ser vi - kva gjer vi? Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 1 og 3 (49 s.)
- Pettersvold, M. (2017). Barns motstand i et demokratiperspektiv. I Øksnes, M. & Samuelsson M. (red.) Barndom i barnehagen. Motstand. Oslo: Cappelen Damm. S. 115-135 (20 s.)
- Reinert, Erik S. (2021). "Minoriteter og medborgerskap Samene og Norge". I H. Friis Nilsen (red.) Myndig medborgerskap. Demokratisk medborgerskap i skolen. Oslo: Universitetsforlaget (utkommer april 2021) (ca. 8 s.)

LBLDSRLE13-1 21V (deltid) & LBLHSRLE13-1 21V (heltid)

- Sand, S. (2020) (4. utg.). Ulikhet og fellesskap. Flerkulturell pedagogikk i barnehagen. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kap. 1, 2, 3, 5 og 6 (107 s.)
- Schultz, J.-H. & Raundalen, M. (2017) Barn i vanskelige livssituasjoner - pedagogisk krisehåndtering i barnehagen. I T. Thoresen, G. Winje (red.) Religioner, mangfold og etikk i barnehagen. Oslo: Cappelen Damm akademisk. S. 222-241 (20 s.)
- Spernes, K. og Hatlem, M. (2019). Den flerkulturelle barnehagen i bevegelse. Teoretiske og praktiske perspektiver. Gyldendal. Kap. 1, s. 23-40 (17 s.)
- Sødal, H. K. (2018). Kristen arv og tradisjon i barnehagen. Oslo: Cappelen Damm akademisk. Kap. 1, 3, 5 og 7 (178 s.)
- Tholin, K.R. (2015). Profesjonsetikk for barnehagelærere. Bergen: Fagbokforlaget. Kap 3, 4, 5, 6 (87 s.)
- Winje, G. (2010). Høytidsmarkering i barnehagen. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kap. 2, 4, 5, 6, 7 og 8 (89 s.)
- Østrem, S. (red.) (2018) Barnehagen som samfunnsinstitusjon. Cappelen Damm Akademisk. Kap. 1 og 6. (32 s.)